

A MAGYAR EGYETEMISTÁK ÉS FŐISKOLÁSOK SZÖVETSÉGE (MEFESZ) SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

ELFOGADTA A SZEGEDI HALLGATÓK
1956. OKTÓBER 20-ÁN

A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCÉSZETTUDOMÁNYI KAR
AUDITORIUM MAXIMUMÁBAN
MEGTARTOTT NAGYGYŰLÉSE

I. fejezet.

A Szövetség jellege, feladata, célja

1.

a) A MEFESZ az egyetemi és főiskolai hallgatók széles tömegeinek szervezete, mely magában foglalja a felsőoktatásban részesülő fiatalok összességét.

Indoklás: Szükségünk van egy új szervezetre, amelyik kizárólag a mi sajátos érdekeinket védi. Erre más szervezet nem képes. A DISZ-ben nemcsak az egyetemi ifjúság problémái forognak szőnyegen. Amennyiben tehát például egy ifjúmunkás ügy nagyobb jelentőségű, a mi problémánkat időben megelőzi. Mi ezt nem minden esetben várhatjuk meg, ha úgy érezzük, hogy sürgős az ügyünk. A DISZ-ben különben is megrendült a bizalom, az új szövetség jelentősége tehát világos.

A tanárgédek az eddigiek folyamán már kijelentették szimpátiájukat szövetségünk iránt. Jelentős részük komoly szervezeti életben eltöltött időre tekint vissza, tapasztalataik, tanácsaik nagy segítséget jelentenének számunkra.¹

2.

a) A MEFESZ működésében független szabad szervezet. Elhatározásaiban a tiszta marxista-leninista pártnak, a **XX. kongresszus szellemében megállapított²** irányvonalát követi. Fellépéseit, döntéseit, határozatait, csakis és kizárólag a tagság döntő többségének a beleegyezésével hozza.

Indoklás: Népi demokratikus államunknak fő vezető ereje a Párt. A Párt helyes utat köve, a XX. kongresszus elvei tisztító viharoként söpörték el a sztálinizmus embertelen, marxizmus-ellenes maradványait. Ez a folyamat helyes, tiszteletreméltó. A MEFESZ-nek is ezen az úton kell haladnia, a Párt útján. A MEFESZ működésének alapelve a demokratizmus, a legszélesebb térre kiterjeszkedően. Ennek értelmében, valamint az egyszemélyi vezetés elkerülése végett határozatainkat csakis úgy hozhatjuk, hogy azt a tagság többsége elfogadja. A felülről jövő utasítások káros rendszerének elkerülése végett kizárólag a tagság hozhat határozatot.

b) A kisebbségben maradt vélemény képviselői álláspontjukat nyilvános vitára bocsáthatják.

Indoklás: A demokratizmus biztosítéka, hogy a kisebbség véleményét is meghallgassuk. Lehetséges, hogy az ő állás ... [technikai hiba – JCs.] Elképzelésükben is van helyes és felhasználható mag, a vita során felszínre jön, a létrejövő határozatot erősíti.³

¹ A vastagított dőlt szöveg az ülés hangfelvételén nem szerepel. Beillesztés Lejtényi András kézzel írt szövegéből.

² A vastagított dőlt szöveg az ülés hangfelvételén nem szerepel. A beillesztés Kiss Tamás visszaemlékezése szerint Hegyi Róbert javaslatára módosított szöveg.

³ A vastagított dőlt szöveg az ülés hangfelvételén technikai hiba miatt nem szerepel. Beillesztés Lejtényi András kézírata alapján.

3. [A MEFESZ feladata ellátni] a hallgatók sajátos érdekeinek védelmét, tanulmányi, szociális, kulturális, politikai és egyéb téren. Érdekeinket mi ismerjük legjobban a mi feladatunk, hogy ezeket képviseljük és ha kell, meg is védjük.

Indoklás: Rajtunk kívül álló szervezet olyan vezetőséggel, amely nemcsak a mi képviselőinkből áll, nem tudja oly nyomatékkal védelmezni a mi érdekeinket, mint mi. Nem vagyunk kisgyerekek, akik nem tudják megállapítani, hogy mi a helyes, mi a helytelen. Tapasztalatunk az, hogy csak azt tudjuk elérni, amiért megharcoltunk, amit magunk kivívtunk.

4. Feladatunk, hogy harcoljunk az egyetemisták, főiskolások boldogabb jövőjéért, elősegítsük a párt és a kormány egészséges törekvéseit egyetemi vonalon.⁴

[...]

5. A szövetség célja

A szövetség célja, hogy az egyetemekről és főiskolákról kikerülő ifjúság, mely a nemzet agyát van hivatva képviselni, ne közönyös passzív tömeg, ne gyáva, gerinctelen és önző réteg legyen, hanem népéért, hazájáért, boldogabb jövőnkért harcoló bátor, lelkes sereg. Ne riadjon vissza az igaz szó kimondásától, hanem képzettségével, tudásával, tehetségével népünket, hazánkat szolgálja. Minden esetben képviselje a MEFESZ a munkás- és paraszt ifjúság érdekeit is.

Indoklás: Sztálin és Rákosi rendszere szellemi nyomorékokat, Fejblintó Jánosokat nevelt. Kíméletlen és embertelen retorziókat alkalmaztak⁵ azok ellen, akik a józan ész, az emberiség⁶ hangján mertek szólni, brutalitásuk, baklövésük ellen. Durva önzést, elvtelenséget az önkény előtti szolgáló hajbókolást próbáltak több-kevesebb sikerrel be-

⁴ A vastagított dőlt szöveg az ülés hangfelvételén technikai hiba miatt nem szerepel. Beillesztés Kiss Tamás visszaemlékezése alapján.

⁵ Lejtényi András kéziratában: „alkalmazott”

⁶ Lejtényi András kéziratában itt: „az igazi kommunista szellem”

lénk nevelni. Le akarták törni az ifjúság lelkében gyökerező szabadságvágyat, galádságaik engedelmes cselédjeit akarták belőlünk kinevelni. A XX. kongresszus szelleme ezeket a szándékokat elsöpörte! Szabad, termékeny légkör jött létre, de a múltban gyökerező maradványok még mindig gátolnak bennünket a kibontakozásban. Ifjúsági szervezetünk célja: kidobni tudatunkból ezeket a maradványokat, népünk, hazánk, a magunk hasznára.

II. fejezet

A Tagság: A tagság jogai és kötelességei.

1. A MEFESZ tagjává válik önkéntesen minden egyetemi és főiskolai hallgató, aki magáénak vallja a MEFESZ céljait, és kötelezőnek tekinti a MEFESZ szervezeti szabályzatát és aláírja a belépési nyilatkozatot.

Indoklás: A MEFESZ demokratikus működési elve megköveteli, hogy szövetségünkben csak olyanok vegyenek részt, akiknek a szövetség alkotmánya, a szervezeti szabályzat kötelező jellegű. Nem kényszeríthetünk viszont senkit arra, hogy ha nincs velünk egy véleményem, csatlakozzék hozzánk.

2. A MEFESZ tagja minden olyan szervezetnek tagja lehet, amelynek célkitűzései és törekvései nem ellenkeznek a MEFESZ törekvéseivel.

Indoklás: A MEFESZ csaknem valamennyi tagja egyidejűleg a DISZ-nek, az MSZT-nek, stb. Tekintve, hogy célkitűzéseink nagyjából azonosak, a MEFESZ tagság nem zárja ki annak lehetőségét, hogy egyéb ilyen szervezetekben is működjék az illető, a MEFESZ érdekeinek a szem előtt tartásával.

3. A MEFESZ tagjának joga van a gyűléseken tanácskozási és szavazati joggal részt venni. A vitákon saját véleményét képviselheti, felettük szavazást kérhet.

Indoklás: A MEFESZ az egyetemi és főiskolai hallgatók szervezete.

Minden hallgatónak, illetve a MEFESZ minden tagjának tanácskozási jogot kell adni, biztosítani, miáltal a közvetlen demokrácia elvét biztosítjuk. Ugyanez vonatkozik a szavazati jogra is. Elég baj volt eddig azzal hogy a tagok nem merték kifejezni véleményüket. Helyesnek tekinthető tehát az az álláspont, hogy legyen egy olyan nyilvános fórumunk, ahol mindenki szabadon, minden megtorlás vagy esetleges hátrány nélkül elmondhassa véleményét.

4. A MEFESZ tagjának joga van az összhallgatóság elé vinni bármilyen kívánságot, sérelmet. Felettük vitát kérhet.

5. A MEFESZ tagjának jogában áll számítani a szövetség szolidaritására és támogatására jogos és indokolt esetben.

Indoklás: A MEFESZ egyik fő feladata, hogy a legmesszebbmenőkig védelmezze a hallgatóság érdekeit. A szövetséget az egyes tagok összessége alkotja, tehát minden olyan ügyben, mely a szövetség érdekeit, tekintélyét érinti, a tag számíthatson a szolidaritásra. Enélkül az egyes tagok nem mernének olyan javaslattal, határozati vagy követelési indítvánnyal előjönni, mely esetleg az állami vagy pártvezetőség felé irányulna, mint például most is volt az orosz nyelv. Természetesen a MEFESZ nem áll ki olyan esetekben senki mellett sem, ha az illető a törvényekbe, erkölcsökbe, vagy az esetleges egyéb jogszabályokba ütköző cselekményt hajtana végre.

6. A MEFESZ tagjának kötelessége, hogy minden fórumon és minden más szervezetben, melynek tagja, az egyetemisták és főiskolások saját érdekeit képviselje, azokat védelmezze, kivívásukért harcoljon.

Indoklás: A MEFESZ-t azért hoztuk létre, hogy az egyetemi és főiskolai hallgatók érdekeit védelmezzük. Minden MEFESZ tagnak a józan ész szavára hallgatva arra kell törekedni, hogy ezeket az érdekeket, melyek az ő érdekei is, védelmezze. nem tévesszük szem elől, hogy mindnyájan egyért vagyunk, egy pedig mindenkiért.

7.

A MEFESZ tagjának kötelessége alávetni magát az egyetemista tömegek döntő többséggel hozott határozatának.

Indoklás: Ha egy álláspont a vita folyamán alulmarad, ez nyilvánvalóan azért következik be, mert az nem helyes. Ami helyes, mindnyájunk érdeke. Ami mindnyájunk érdeke, annak kivívásáért harcolni kötelező. A mi megbízottjaink ne vezetők legyenek a szó rosszabb értelmében, hanem az ifjúság akarátának hű és pontos végrehajtói. A felülről jövő utasítások rendszere elméletileg hibás, gyakorlatilag helytelen.

8. A kari gyűlések kizárhatnak egyes MEFESZ-tagokat, indokolt esetben. A kizárt tag fellebbezhet a diáknagygyűléshez.⁷

III. fejezet.

Határozathozatali joggal bíró fórumok.

1

a) Központi és legmagasabb rendű határozati szervünk a diáknagygyűlés.

Indoklás: A diáknagygyűlés határozatai minden MEFESZ tagra kötelező jelleggel bírnak. Indoklás: a diák nagygyűlésen az egyetemi és főiskolai hallgatók összessége van jelen. Határozatait a közös akarat megnyilvánulásaként kell felfogni. Az illetően hozott határozatok tehát visszaható erővel bírnak minden hallgatóra nézve.

2.

a) Határozathozatali joga van a kari diákgyűlésnek.

Indoklás: A kari gyűléseken a kar hallgatóinak az akarata nyilvánul meg.

b) A kari diákgyűlés kötelező határozatokat hozhat kari vonatkozásban, mely határozat nem ellenkezhetsz a diáknagygyűlés határozatával. E határozatok a kar minden MEFESZ tagjára kötelező jellegűek.

⁷ A vastagított dőlt szöveg az ülés hangfelvételén technikai hiba miatt nem szerepel. Beillesztés Kiss Tamás visszaemlékezése alapján.

Indoklás: Nyilvánvaló, hogy a kari gyűlés határozata, mely az egyetemi és főiskolai hallgatók egyetemlegességének egy töredéke, nem hozhat olyan értelmű határozatot, mely kiterjed az egész hallgatóságra, mert ez nyilván a demokratizmus durva megsértése lenne. Tekintve, hogy az illetén hozott határozat a kar hallgatóinak közös akaratából születik meg, a kar összes hallgatója számára betartandó.

c) A kari diákgyűlés javaslatot terjeszthet a diákgyűlés elé, miután azt a kar hat tized része elfogadja.

Indoklás: A kari gyűlés határozata a kar többségének akarátát tükrözi. Az így elfogadott határozatot tehát a kar nevében lehet betervezni.

A csoportgyűlés kötelező határozatot hozhat⁸

...melynek határozatai nem ellenkeznek a felsőbb fórumok határozataival.

b) A csoportgyűlés határozatai kötelező jelleggel bírnak a csoport MEFESZ tagjai felé.

c) A csoportgyűlés határozati javaslatot terjeszthet a felsőbb határozathozatali fórumok elé.

[...]

b) alfejezet. Végrehajtó képviseleti szervek

l/a) A diák nagygyűlést negyedévenként rendszeresen össze kell hívni. Rendkívüli esetben a tagság 10%-ának írásbeli kérésére is. A diák nagygyűlés ülései közötti szünetekben az egyetemi diáktanács képviseli a hallgatóságot.

Indoklás: A diák nagygyűlésen hozott határozatokat végre kell hajtani. A végrehajtást – például követelés felterjesztését vagy valami effélét – a több ezer főből álló egyetemista közösség nyilvánvalóan nem vé-

⁸ A vastagított dőlt szöveg az ülés hangfelvételén technikai hiba miatt nem szerepel. Beillesztés Kiss Tamás visszaemlékezése alapján.

gezheti. *Ha tárgyalásokra kerül sor, megint nem lehetséges, hogy gyors intézkedések szükségessége esetén az össz tagsággal tárgyalni, már csak technikai okokból sem. Az egyes karok követeléseinek koordinálását szintén el kell végezni, és ezt sokkal egyszerűbb megbízottak útján.*

b) Az egyetemi (diák)tanács végrehajtó szerv, határozathozatali joga nincs.

Indoklás: Ha egy egyetemi diáktanácsnak határozathozatali jogot adunk, fennáll annak a veszélye, hogy életre kap újra a fölülről jövő utasítgatások rendszere, melyet mindnyájan mélyen elítélünk. Az egyetemi diáktanácsnak feladata az, hogy végrehajtsa azokat a határozatokat, melyeket a diák nagygyűlés hozott, melyet az egyetemi és főiskolai hallgatók összessége akart!

c) Az egyetemi (diák)tanács a karok három-három megbízottjából áll, melyet általánosan, demokratikusan, titkosan választanak a kari diákgyűléseken.

Egy év időtartama. A diáktanács tagjai a tagság által visszahívhatók. *(Beillesztés Abrudbányai javaslata alapján.)*

A kari gyűlések kizárhatnak tagokat a MEFESZ-ből. Az a tag, akit kizárt a kari tanács, illetve a kari gyűlés, az fellebbezhet a diák-nagygyűléshez. *(Beillesztés Kiss Tamás javaslata alapján.)*

Indoklás: a tapasztalat azt mutatta, hogy kisebb létszámú testület könnyebben és gyorsabban tud dűlőre jutni vitás kérdésekben. A megbízottakat a szövetség működési elvének megfelelően kell megválasztani, ellenkező esetben ellentétbe jutunk önmagunkkal.

2. A kari diákgyűlések határozatainak végrehajtását évfolyamonként választott kari tanács végzi.

A kari tanácsnak határozathozatali joga nincs.

3. Az évfolyamgyűlések határozatainak végrehajtását az évfolyamon választott kari tanács végzi.

Az évfolyam tanácsnak határozathozatali joga nincs.

4. A csoport gyűlés határozatainak végrehajtását a csoport által választott csoport-megbízott végzi.

A csoport megbízottnak határozathozatali joga nincs.

5. Amíg a szövetség nem bír országos jelleggel, az egyetemi diák-tanács mellett működő szervező tanács veszi föl a kapcsolatot az ország többi egyetemistájával a szövetség kiterjesztésére.

Indoklás: Célunkkal ellenkezik szűk körű, provinciális szervezet létrehozása. Mozgalmunkat ki kell terjeszteni az ország összes egyetemistájára és főiskolására. A szervező tanács feladata kizárólag arra specializálódjék, hogy felvegye a kapcsolatot velük, az erre vonatkozó ügyeket érdemben intézze, működéséért felelős legyen az összhallgatóságoknak.

IV. fejezet. **Vegyes rendelkezések**

1. Határozatképes a gyűlés ha a tagság 60 %-a jelen van. *A szövetség határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza.⁹*

3. Amint szövetségünk országos szervezetté válik, legfelsőbb határozathozatali szervünk az országos diákparlament lesz.

Indoklás: A diákparlament az ország valamennyi egyetemi és főiskolai hallgatójának akarat-megnyilvánulási fóruma lesz.

4. A diákparlament összetételét, általában egész működésének elveit az egyes egyetemek diák-nagygyűlésein kell majd meghatározni.

Indoklás: Elsődleges az átfogó egyetemista szervezet létrehozása. Tehát először csináljuk meg az össz-szervezetet, és amikor már minden egyetemi centrumban megvan a MEFESZ, akkor majd tárgyalunk velük egységesen, és koordinálva az álláspontjainkat a legfelső szervünkről.

⁹ A vastagított dőlt szöveg az ülés hangfelvételén technikai hiba miatt nem szerepel. Kiss Tamás visszaemlékezése alapján.

5. A MEFESZ szoros baráti és kölcsönös támogatói viszonyban akar állni a DISZ-szel.

Indoklás: A MEFESZ az egyetemisták és főiskolások szövetsége, nem szakad el, nem áll szemben testvéreivel, a munkás és parasztfiatalokkal, akinek jelenlegi szervezeti formája a DISZ. Nincsenek ellentétes követeléseink, csak más irányúak.

6. A MEFESZ szervezeti és működési alapelve, a tökéletes demokrácia, mely a XX. kongresszuson elhangzott vezérelvek szerint nyer kifejezést. Az egyszemélyi vezetést a legszélesebb tömegek vezetésével, a dogmatizmust, a vélemények és elképzelések szabad termékeny harcával cserélte fel.

7. A belépési nyilatkozat szövege: Belépési nyilatkozat, alulírott – szak, évfolyam hallgató – a MEFESZ tagjai sorába lépek. annak szervezeti szabályzatát elismerem, és azokat magamra nézve kötelezőnek tartom, egy aláírás.

8. A MEFESZ tagjaitól tagdíj formájában anyagi hozzájárulást kér, havi 1 Ft tagdíj formájában.